

CRISIS MAAKT JONGEREN NIET KANSLOOS

De economische situatie waarmee je bij de start van je loopbaan geconfronteerd wordt, bepaalt in belangrijke mate hoe vlot je als schoolverlater je weg op de arbeidsmarkt vindt. In periodes van economische bloei is er voldoende werkaanbod wat de kans op werk aanzienlijk verhoogt, ook voor diegenen met weinig of geen werkervaring. Wanneer in laagconjunctuur de vraag naar arbeidskrachten stagneert of afneemt, is het niet altijd evident om een passende job te vinden. De negatieve gevolgen van de crisis voor de schoolverlaters 'op korte termijn' zijn reeds becijferd in de studie 'Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen'¹. In deze Ontcijfert wordt de loopbaan van de schoolverlaters van 2007 en 2008 op middellange termijn (drie à vier jaar) in kaart gebracht.

Een slechte start ten gevolge van de crisis heeft op middellange termijn geen blijvende gevolgen voor de verdere loopbaan. Toch heeft de crisis niet bij alle schoolverlaters een even grote impact gehad.

Zo ondervinden vooral de mannelijke schoolverlaters het meeste last van het verminderde werkaanbod. Wanneer de economie opnieuw aantrekt halen zij hun achterstand wel in.

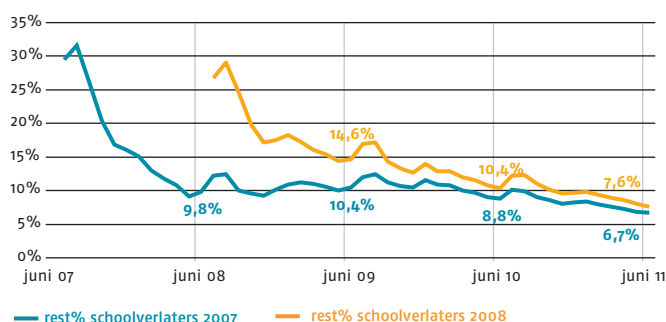
Er is ook een opmerkelijk verschil tussen laag-, midden- en hogeschoolden. Laaggeschoolden worden het zwaarst getroffen door de crisis. Ook zij dichten de kloof maar hun werkzoekendenaandeel stabiliseert op een hoger niveau dan bij de midden- en hogeschoolden.

Start van een loopbaan met ups en downs

In 2007 hebben 77.900 jongeren de school verlaten, in 2008 waren dit er 76.603. Voor elke groep wordt op het einde van elke maand nagegaan hoeveel schoolverlaters nog ingeschreven zijn bij VDAB als niet-werkende werkzoekende. Het aandeel nog werkzoekende schoolverlaters op het totale aantal schoolverlaters is het restpercentage.

De volgende grafiek geeft de evolutie van het restpercentage van de schoolverlaters van 2007 en 2008 op middellange termijn weer. De cohorten van 2007 en 2008 worden respectievelijk vier en drie jaar opgevolgd tot en met juni 2011.

Evolutie restpercentage schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

De arbeidsmarktsituatie bij de start van de loopbaan zag er voor de schoolverlaters van 2007 anders uit dan voor de groep van 2008.

De cohorte van 2007 heeft zich op de arbeidsmarkt gelanceerd in een periode van hoogconjunctuur waarbij er ruim voldoende kansen waren om aan de slag te gaan. Dit heeft zijn effect niet gemist in de zoektocht naar een eerste job. Amper 1 op 10 schoolverlaters was op zoek naar werk 1 jaar later.

De schoolverlaters van 2008 deden echter hun intrede op de arbeidsmarkt enkele maanden voor de crisis uitbrak (eind 2008). Voor deze schoolverlaters was het heel wat moeilijker om een goede start te maken. Dit was ook te merken aan het restpercentage, na 1 jaar was 14,6% van de schoolverlaters nog werkzoekend.

De kloof tussen de restpercentages van beide cohorten wordt, naarmate de tijd vordert, steeds kleiner en het restpercentage stabiliseert op quasi gelijke hoogte.

De achterstand (na 1 jaar) die de jongeren van 2008 hebben opgelopen in crisistijd halen ze na een aantal jaren duidelijk terug in als de economie aantrekt begin 2010.

Crisis is een tijdelijke hindernis

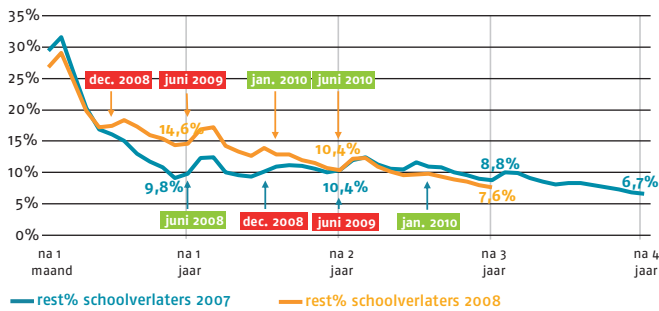
Om de evolutie van beide cohorten schoolverlaters in de tijd te kunnen vergelijken, wordt het moment waarop ze de school verlaten (juni 2007 en juni 2008) als beginpunt (maand 0) genomen.

1. <http://www.vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml>

Op deze manier is het mogelijk om het restpercentage na 1, 2 en 3 jaar te vergelijken.

De rode en de groene balkjes geven enerzijds het tijdstip aan waarop de schoolverlaters zich op de arbeidsmarkt bevinden, anderzijds geeft de kleur de negatieve of positieve verandering van het BBP weer. Een negatieve groei van het BBP in volume t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar wordt in het rood aangeduid, een positieve groei in het groen. Dit geeft een indicatie van de economische toestand.

Evolutie restpercentage schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

Het restpercentage van de schoolverlaters van 2007 blijft gedurende het jaar na het verlaten van de school dalen tot 9,2% in mei 2008 en 9,8% in juni 2008. Nadien volgt er een lichte stijging in de maanden juli en augustus (typische seizoensschommeling) ten gevolge van tijdelijke contracten die aflopen tijdens de vakantiemaanden, leerkrachten die zich opnieuw bij VDAB inschrijven, ... Vanaf eind 2008 krijgt de cohorte van 2007 te maken met de gevolgen van de crisis maar hun restpercentage komt nooit op het niveau van de schoolverlaters van 2008. Het speelt in hun voordeel dat ze reeds aan het werk zijn of enige werkervaring hebben opgebouwd.

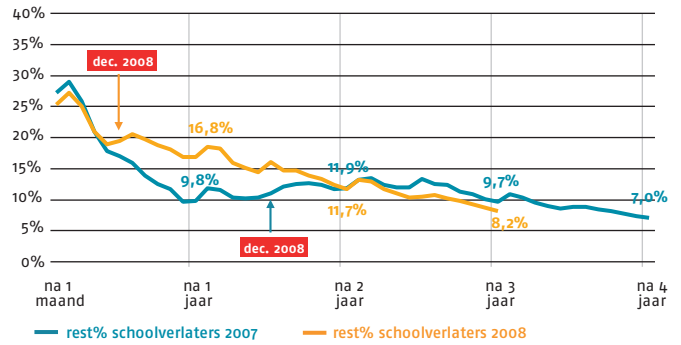
De schoolverlaters van 2008 volgen in de eerste maanden de evolutie van de schoolverlaters van 2007. Eind december 2008 is er echter een knik in de curve en situeert het restpercentage zich duidelijk op een hoger niveau. De crisis laat zich goed voelen bij deze schoolverlaters. Ze hebben nog geen of weinig ervaring opgedaan waardoor ze kwetsbaarder op de arbeidsmarkt komen.

De kloof is het grootst 1 jaar na het verlaten van de school aangezien beide cohorten zich in een andere economische toestand bevinden. De schoolverlaters van 2007 zijn in juni 2008 net voor de crisis beland, de cohorte van 2008 zit in juni 2009 middenin de crisis.

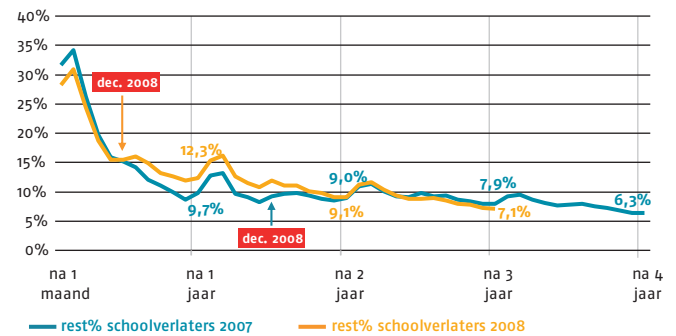
Bij de cohorte van 2007 stijgt het restpercentage slechts in beperkte mate door de crisis, bij de cohorte van 2008 daalt het restpercentage het eerste jaar veel minder sterk maar bereikt het reeds in de loop van het tweede jaar het niveau van de cohorte van 2007.

De crisis slaat een grote kloof bij de mannen

Evolutie restpercentage mannelijke schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

Evolutie restpercentage vrouwelijke schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

Het effect van de crisis is vooral bij de mannelijke schoolverlaters van 2008 goed zichtbaar. Vanaf eind 2008 zit er een knik in de curve en wordt de kloof tussen het restpercentage van de schoolverlaters van 2007 en 2008 steeds groter. 1 jaar na het schoolverlaten piekt het verschil tussen het restpercentage van 2007 en 2008 op 7 procentpunt, om nadien opnieuw te verkleinen.

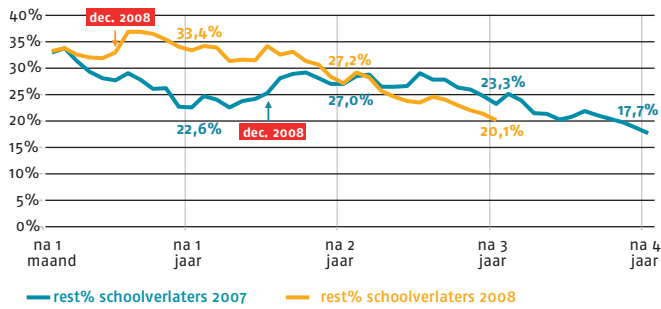
Bij de vrouwen is de knik kleiner en is het verschil tussen beide evolutiegrafieken minder groot.

Zowel bij de mannen als bij de vrouwen vallen de curves na 2 jaar samen en stabiliseert het restpercentage.

Er zijn een aantal redenen waardoor mannen meer onderhevig zijn aan de gevolgen van een verslechterde conjunctuur. Iets meer dan 6 op 10 schoolverlaters zonder getuigenschrift of diploma van het secundair onderwijs zijn mannen. Dit maakt hen kwetsbaarder, zeker in tijden van crisis. Een verschillende studiekeuze ligt hier ook aan de basis. Mannen kiezen meer voor opleidingen die toeleiden naar een job in de industrie waar heel wat ontslagen zijn gevallen. Vrouwen hebben een grotere voorkeur voor studiegebieden zoals handel, gezondheidszorg en onderwijs wat maakt dat zij vaker in minder conjunctuurgevoelige sectoren terecht komen. Opmerkelijk is dat een minder goede start ten gevolge van de crisis geen blijvende negatieve gevolgen heeft. De kloof die in het begin ontstaan is, wordt kleiner en stabiliseert na 2 jaar zowel bij mannen als vrouwen.

Een diploma geeft een voorsprong

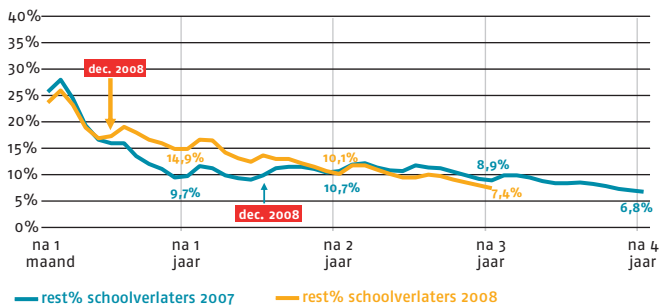
Evolutie restpercentage laaggeschoolde schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

Voor **laaggeschoolden** liggen de kaarten minder goed bij de start van een loopbaan. Zelfs voor de laaggeschoolden die in juni 2007 de schoolbank verlieten, daalt het restpercentage minder sterk dan gemiddeld. Na 1 jaar is iets meer dan 1 op 5 nog werkzoekend. Begin 2009 wordt zelfs een restpercentage van 29% bereikt.

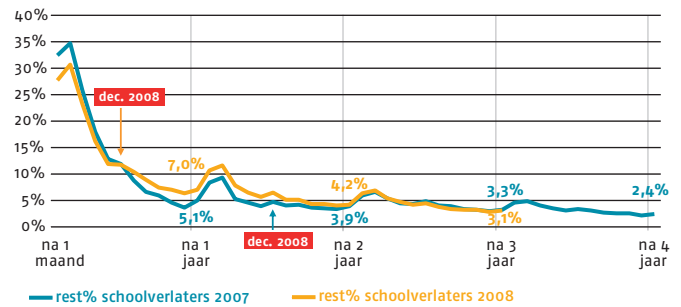
Bij de cohorte van 2008 daalt het restpercentage in de beginmaanden amper, begin 2009 piekt het restpercentage op 37%, na 1 jaar is 1 op 3 werkzoekend. Op middellange termijn stabiliseert het restpercentage maar op een hoger niveau in vergelijking met iemand die wel een diploma behaald heeft.

Evolutie middengeschoolde schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

Eind 2008 knikt de curve van het restpercentage van de **middengeschoolde** schoolverlaters van 2008 om nadien parallel op een hoger niveau dan de schoolverlaters van 2007 verder te evolveren. Ook hier vallen na 2 jaar de curven samen en stabiliseert het restpercentage. De kloof is bij mannelijke middengeschoolden wel groter dan bij vrouwen, ook hier speelt het feit dat heel wat van deze mannen tewerkgesteld zijn in de industrie of hierin werk zoeken.

Evolutie hooggeschoolde schoolverlaters 2007 en 2008 t/m juni 2011

De **hooggeschoolden** ondervinden nauwelijks last van de crisis. De curves van beide cohorten zijn quasi gelijklopend. Op middellange termijn stabiliseert het restpercentage van beide cohorten op ongeveer 3%.

De crisis vertraagt op korte termijn een vlotte uitstroom naar een eerste job. Het gebrek aan werkervaring speelt hier in het nadeel van de schoolverlater.

De minder goede start door de crisis van 2008-2009 heeft geen blijvend effect op de verdere loopbaan op middellange termijn. De schoolverlaters van 2008 halen de achterstand die ze in crisisperiode hebben opgelopen opnieuw in als de economie aantrekt. Op middellange termijn stabiliseert het restpercentage van deze groep op het niveau van de schoolverlaters van 2007.

De economische crisis heeft ook niet iedereen even hard getroffen. Vrouwelijke schoolverlaters doen het opvallend beter. Meer vrouwen verlaten de school als hooggeschoolde en zijn door hun studiekeuze veel meer tewerkgesteld in minder crisisgevoelige sectoren. Mannen komen daarentegen vaker terecht in industriële sectoren die sterker onderhevig zijn aan de economische grillen.

Jongeren die op de arbeidsmarkt komen zonder getuigschrift of diploma van de derde graad staan zwak aan de start.

De crisis slaat voor deze groep harder toe, ook hier is er een herstel van het restpercentage op middellange termijn. Toch blijft hun werkzoekendenaandeel gevoelig hoger dan bij de midden- en hooggeschoolden.

Meer informatie:

VDAB, Studiedienst,
Keizerslaan 11, 1000 Brussel
Tel. 02 506 15 88
E-mail: studiedienst@vdab.be
www.vdab.be/trends/ontcijfert/

samen sterk voor werk